

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC SỐ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CHUYỂN SANG CHÍNH QUYỀN SỐ TẠI THÀNH PHỐ TỪ SƠN TỈNH BẮC NINH HIỆN NAY

TRẦN THỊ MINH NGỌC*

Ngày nhận: 27/02/2024

Ngày phân biện: 25/03/2024

Duyệt đăng: 20/5/2024

Tóm tắt: Nhân lực số là lực lượng lao động giữ vị trí then chốt để thực hiện chuyển đổi số thành công. Bài viết phân tích thực trạng phát triển nguồn nhân lực số đáp ứng yêu cầu chuyển sang chính quyền số ở thành phố Từ Sơn, từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển nguồn nhân lực số tại thành phố Từ Sơn hiện nay.

Từ khóa: Chính quyền số; phát triển nguồn nhân lực số; thành phố Từ Sơn - tỉnh Bắc Ninh.

Đặt vấn đề

Trong những năm gần đây, cùng với quá trình chuyển đổi số chung ở cấp quốc gia, thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh luôn xác định phát triển nguồn nhân lực số là chìa khoá quyết định sự thành bại của công cuộc chuyển đổi sang chính quyền số trên phạm vi toàn thành phố và trong các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội. Thành phố tập trung công tác phát triển nguồn nhân lực số đáp ứng yêu cầu ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT), chuyển đổi số trong hoạt động quản lý, điều hành, xây dựng chính quyền điện tử, thành phố thông minh bảo đảm thiết thực hiệu quả.

1. Chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển nguồn nhân lực số đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số

Nguồn nhân lực số là nguồn nhân lực chủ yếu để triển khai và hiện thực hóa chính

quyền số và kinh tế số, quyết định sự tồn tại của chính quyền số và nền kinh tế số, có năng lực làm chủ các thiết bị công nghệ số, vận hành nó trong quá trình chuyển đổi số, từng bước tạo đột phá trong cải cách hành chính, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, nâng cao sự hài lòng của người dân, doanh nghiệp và nâng cao chỉ số xếp hạng năng lực quản trị, điều hành cấp tỉnh.

Phát triển nguồn nhân lực số là phát triển số lượng và chất lượng nhân lực số với tổng hòa các tiêu chí về trí lực, thể lực và những phẩm chất đạo đức - tinh thần ứng dụng CNTT vào công tác quản lý, điều hành, triển khai thực hiện nhiệm vụ... tạo nên năng lực làm chủ các thiết bị công nghệ số để thực hiện chuyển đổi số hiệu quả và bền vững, giúp thực hiện thành công các mục tiêu trong Chương trình chuyển đổi số quốc gia.

Chính quyền số là hoạt động của chính quyền dựa trên nền tảng của CNTT. Tất cả hoạt động của cơ quan ở các cấp sẽ ứng dụng

* Học viện Chính trị khu vực I.

CNTT để vận hành, giúp giảm thiểu chi phí, tăng phân tương tác hoặc cung ứng dịch vụ theo hình thức trực tuyến nhanh nhạy hơn.

Ở nước ta, chuyển đổi số là mục tiêu được Đảng, Nhà nước xác định từ rất sớm, Đảng đặc biệt coi trọng công tác chuyển đổi số quốc gia và phát triển nguồn nhân lực số, xây dựng chính quyền số, đón đầu xu thế phát triển của thế giới. Với quyết tâm, nỗ lực của cả hệ thống chính trị, công tác chuyển đổi số và phát triển nguồn nhân lực số phục vụ xây dựng chính quyền số đã có những chuyển biến tích cực, làm đổi mới căn bản hoạt động của bộ máy chính quyền, phục vụ tốt hơn người dân và doanh nghiệp.

Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nêu rõ: “Nội dung cốt lõi của chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư là thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trên tất cả các ngành, lĩnh vực và thúc đẩy chuyển đổi số quốc gia, trọng tâm là hoàn thiện chính quyền điện tử hướng đến chính quyền số, phát triển kinh tế số, xã hội số. Xây dựng cơ sở dữ liệu số của Chính phủ và các cấp chính quyền, tạo điều kiện để mọi công dân có thể cập nhật thông tin cần thiết. Đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng thu thập, quản lý dữ liệu và giao dịch trên nền tảng Internet ở các cơ quan nhà nước”.

Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, để phát triển nhanh, bền vững, Đại hội XIII của Đảng đề cao chủ trương đẩy mạnh chuyển đổi số, phát triển kinh tế số, phát triển nguồn nhân lực số là một trong những biểu hiện cụ thể thể hiện ý chí, khát vọng phát triển đất nước.

Báo cáo chính trị của Đại hội XIII đánh giá: “Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nhất là công nghệ số phát triển mạnh mẽ, tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, tạo ra cả thời cơ và thách thức đối với mọi quốc gia, dân tộc”[2].

Chuyển đổi số, phát triển kinh tế số được Báo cáo Chính trị đưa vào thành một trong những nhiệm vụ trọng tâm và đột phá chiến lược nhiệm kỳ Đại hội XIII. Nhiệm vụ trọng tâm thứ hai xác định “Đẩy mạnh nghiên cứu, chuyển giao, ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo, nhất là những thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thực hiện chuyển đổi số quốc gia, phát triển kinh tế số, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế”[2]. Đột phá chiến lược thứ ba là “Chú trọng phát triển hạ tầng thông tin, viễn thông, tạo nền tảng chuyển đổi số quốc gia, từng bước phát triển kinh tế số, xã hội số”[2].

Đại hội XIII chủ trương đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực số nhất là nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế. Phát triển đội ngũ chuyên gia, nhà khoa học đầu ngành; chú trọng đội ngũ nhân lực kỹ thuật, nhân lực số, nhân lực quản trị công nghệ, nhân lực quản lý, quản trị doanh nghiệp; nhân lực quản lý xã hội và tổ chức cuộc sống, chăm sóc con người”[2].

Hiện thực hóa chủ trương của Đảng trên quy mô quốc gia, Nhà nước đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo cụ thể, nhanh chóng triển khai nhiệm vụ chuyển đổi số quốc gia. Theo đó, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 phê duyệt Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030; 63 tỉnh, thành phố trên cả nước và các bộ,

ngành Trung ương đã ban hành chương trình/kế hoạch/đề án riêng về chuyển đổi số trong giai đoạn 2021 - 2025.

Quyết định số 942/QĐ-TTg ngày 15/6/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số giai đoạn (2021-2030) đề ra ba đột phá chiến lược, trong đó, đột phá thứ hai có những nội dung quan trọng là: “Phát triển mạnh mẽ khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số để tạo bứt phá về năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh...; lấy doanh nghiệp làm trung tâm nghiên cứu phát triển, ứng dụng công nghệ số” [3].

2. Thực trạng phát triển nguồn nhân lực số đáp ứng yêu cầu chuyển sang chính quyền số ở thành phố Từ Sơn hiện nay

Thành phố Từ Sơn là cửa ngõ của tỉnh Bắc Ninh, là địa bàn quan trọng kết nối tỉnh Bắc Ninh với Thủ đô Hà Nội, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ. Thành phố có 12 đơn vị hành chính cấp xã trực thuộc, quy mô dân số khoảng 202.874 người.

Để thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về xây dựng chính quyền số, những năm qua, công tác phát triển nhân lực số được Thành ủy và Ủy ban nhân dân thành phố Từ Sơn đặc biệt quan tâm. Thành phố đã từng bước xây dựng, bổ sung, hoàn thiện các chính sách về phát triển nhân lực số và triển khai thực hiện Đề án “Nâng cao nhận thức, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực chuyển đổi số đến năm 2025, định hướng đến năm 2030”.

2.1. Kết quả phát triển nguồn nhân lực số

Nguồn nhân lực số ở thành phố Từ Sơn trong những năm gần đây không ngừng phát triển cả về số lượng và chất lượng; cơ cấu

theo hướng phù hợp hơn với quá trình chuyển đổi số.

Về số lượng, chất lượng nguồn nhân lực số được cải thiện đáng kể. Tính đến tháng 12/2023 số lượng và chất lượng cán bộ, công chức, viên chức kể cả cấp xã có trình độ tin học và kỹ năng sử dụng các dịch vụ công nghệ số tăng lên, cụ thể: 100% cán bộ, công chức các cơ quan chuyên môn của thành phố có trình độ A về tin học trở lên; 81,7% có kỹ năng sử dụng CNTT; 77,21% cán bộ công chức cấp xã được đào tạo về tin học từ trình độ A trở lên; 100% cán bộ công chức, viên chức trong các cơ quan Nhà nước cấp thành phố ứng dụng CNTT đem lại hiệu quả trong công tác quản lý nhà nước. Phần lớn các cán bộ, công chức, viên chức dưới 40 tuổi có kỹ năng sử dụng công nghệ số, và các dịch vụ công trực tuyến tốt hơn các cán bộ, công chức, viên chức trên 40 tuổi.

100% cán bộ, công chức, viên chức làm việc tại Trung tâm Hành chính công Thành phố được tập huấn nâng cao nhận thức, đào tạo kỹ năng về chuyển đổi số, có năng lực tiếp nhận và trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính đảm bảo đúng thời gian quy định, công khai, minh bạch, tạo thuận lợi nhất cho tổ chức, cá nhân tham gia các dịch vụ công. Từ ngày 01/01/2023 đến 22/9/2023, số hồ sơ tiếp nhận xử lý trực tuyến đạt 1715/5860 hồ sơ.

100% lãnh đạo, cán bộ các đơn vị được cấp mail công cụ, chứng thư số do Cục Chứng thư số Ban cơ yếu chính phủ cấp để thực hiện xử lý hồ sơ công việc và ký số văn bản điện tử. Trong 10 tháng đầu năm 2023, tỷ lệ ký số hồ sơ công việc của các cơ quan, đơn vị, địa phương trên địa bàn thành phố là 6365/6467, đạt 98,42 %, vượt chỉ tiêu Nghị quyết số 17/NQ-CP giai đoạn 2021-2025.

mạnh mẽ, quyết liệt; nhiều cơ quan, tổ chức chưa thực sự quan tâm đúng mức trong công tác đào tạo và phát triển nguồn nhân lực số.

Nhận thức của người dân về chuyển đổi số, chính quyền số còn hạn chế. Việc tiếp cận dịch vụ công trực tuyến của người dân còn gặp khó khăn do trình độ CNTT còn thấp, vẫn còn tình trạng người dân có thói quen nộp hồ sơ trực tiếp (thủ công).

Thiếu biên chế công chức làm chuyển đổi số. Kinh phí hoạt động chuyển đổi số của cán bộ, công chức, viên chức trẻ, làm cho hoạt động chuyển đổi số còn thấp.

Tổ công nghệ số cộng đồng tại các phường hoạt động hiệu quả chưa cao.

3. Một số giải pháp phát triển nguồn nhân lực số đáp ứng yêu cầu chuyển sang chính quyền số tại thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh trong thời gian tới

Một là, rà soát, sửa đổi, bổ sung các quy định pháp luật liên quan đảm bảo khuôn khổ pháp lý phù hợp cho phát triển chính quyền số, nguồn nhân lực số. Thay đổi tư duy, năng lực lãnh đạo, quản lý của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp trong thực thi pháp luật về chuyển đổi chính quyền điện tử sang chính quyền số, trong ứng dụng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo trong bối cảnh hiện nay.

Hai là, phát triển chính quyền số, kinh tế số là xu hướng tất yếu của Thành phố Từ Sơn, một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong giai đoạn 2024-2030 là xây dựng chiến lược phát triển nguồn nhân lực số với tư duy số và kỹ năng số, là lực lượng nòng cốt để triển khai và hiện thực hóa, quyết định sự phát triển chính quyền số.

Ba là, đẩy mạnh truyền thông trên quy mô toàn thành phố, tổ chức đối thoại về chuyển đổi số, nhân lực số nhằm nâng cao nhận thức

của các cấp, các ngành và người dân về lợi ích, tầm quan trọng của chuyển đổi số, chính quyền số, kinh tế số trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia.

Bốn là, triển khai đồng bộ, quyết liệt các giải pháp lãnh đạo, chỉ đạo công tác đào tạo, phát triển nguồn nhân lực. Hàng năm mở nhiều lớp bồi dưỡng, tập huấn cho đội ngũ nhân lực số về chuyển đổi số, nâng cao năng lực chuyển đổi số, năng lực về quản lý, quản trị công nghệ, sở hữu trí tuệ, chuyển giao công nghệ và đổi mới sáng tạo đáp ứng yêu cầu quản lý nhà nước và thực thi pháp luật về chuyển đổi số, phù hợp với tiêu chuẩn chức danh, vị trí việc làm của cán bộ, công chức, viên chức.

Năm là, căn cứ chính sách thu hút các kỹ sư, các chuyên gia CNTT có trình độ cao, có năng lực về chuyển đổi số về công tác tại cơ quan, đơn vị trong khu vực công bằng các chế độ đãi ngộ phù hợp (tài chính và phi tài chính), ưu đãi thuế thu nhập cho các cá nhân, có chế độ khuyến khích thưởng hợp lý. môi trường làm việc để họ tiếp tục cống hiến cho công việc.

Sáu là, hình thành mạng lưới chuyên gia chuyển đổi số quốc gia trên cơ sở liên kết các chuyên gia chuyển đổi số trong và ngoài nước. Thường xuyên tổ chức các hội thảo có sự tham gia của các chuyên gia, các nhà khoa học trong và ngoài nước để cập nhật các kiến thức, công nghệ mới cho cán bộ. Hình thành mạng lưới chuyên gia tư vấn chuyển đổi số để tư vấn, hướng dẫn, hỗ trợ chuyển đổi số trong các cơ quan nhà nước và các tổ chức, doanh nghiệp. Chú trọng đào tạo chuyên gia về chuyển đổi số trong tham mưu chiến lược, hoạch định hướng đi chuyển đổi số thành phố Từ Sơn.

Bây giờ, tổ chức bồi dưỡng, tập huấn cho các tổ công nghệ số cộng đồng nhằm cập nhật kiến thức, kỹ năng sử dụng, ứng dụng công nghệ số, hướng đến hình thành đội ngũ nòng cốt để lan tỏa, đưa công nghệ số đến từng người dân. Cung cấp các giải pháp học từ làm việc thực tế, trong đó, tổ công nghệ số là cầu nối giữa người dân và chính quyền số, tăng cường đào tạo trực tuyến cho người dân, nhằm nâng cao khả năng tiếp cận giáo dục nhờ công nghệ số, đào tạo, đào tạo lại, đào tạo nâng cao kỹ năng số; xây dựng nền tảng chia sẻ tài nguyên giảng dạy và học tập.

Tiếp tục triển khai Đề án xác định vị trí việc làm và cơ cấu ngạch công chức, viên chức của UBND thành phố Từ Sơn theo chức danh nghề nghiệp, bổ sung biên chế công chức, viên chức làm chuyển đổi số vào vị trí công tác phù hợp với chuyên môn, chuyên ngành đào tạo CNTT, đảm bảo

phát huy cao nhất năng lực của từng cá nhân đối với nhiệm vụ chuyên môn được giao. Tăng cường biên chế từ nguồn biên chế hiện có cho chuyển đổi số để thực hiện các nhiệm vụ mới về chuyển đổi số.

Kết luận

Từ Sơn là một trong những thành phố đi đầu trong xây dựng chính quyền điện tử và chuyển đổi số của tỉnh Bắc Ninh. Trong những năm qua Thành phố đã đạt được nhiều kết quả trong phát triển nguồn nhân lực chuyển đổi số. Để Thành phố chuyển đổi chính quyền số thành công, việc ưu tiên tập trung phát triển nhân lực số bảo đảm cả về số lượng và chất lượng, có đủ khả năng, trí tuệ và kinh nghiệm để vận hành hạ tầng kỹ thuật số và nền tảng số, chuyển đổi số luôn là chìa khóa, là khâu đột phá trong những khâu đột phá quyết định thành công của chuyển đổi số địa phương. □

Tài liệu tham khảo:

- [1] Báo cáo số 64/BC-UBND thành phố Từ Sơn ngày 20 tháng 3 năm 2023, *Báo cáo kết quả 01 năm thực hiện Nghị quyết số 52/NQ/TW ngày 18/3/2022 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy.*
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [3] Kế hoạch số 464/KH-UBND Tỉnh Bắc Ninh, ngày 12/11/2020, “*Kế hoạch chuyển đổi số tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030*”.
- [4] Kế hoạch số 09/KH-UBND Thành phố Từ Sơn, ngày 21/1/2022, “*Kế hoạch chuyển đổi số thành phố Từ Sơn giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030*”.
- [5] Quyết định số 942/QĐ-TTg ngày 15/6/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “*Chiến lược phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030*”.
- [6] Quyết định số 749/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “*Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*”.